

RANGTASVIRNI O'QITISHDA QORAQALPOQ MILLIY QADRIYATLARINING TUTGAN O'RNI: ILMIY-PEDAGOGIK TAHLIL VA AMALIY SAMARADORLIK

Askarov Timurbek Berdaxovich

Jolibay Izentaev nomidagi Qoraqalpog'iston Respublikasi ixtisoslashtirilgan san'at maktab internati o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada rangtasvirni o'qitish jarayonida Qoraqalpoq milliy qadriyatlarini integratsiyalashning ilmiy-pedagogik asoslari va amaliy samaradorligi tahlil qilinadi. Tadqiqotning maqsadi – milliy qadriyatlarning yosh avlodda estetik did, madaniy o'zlikni anglash va ijodiy tafakkurni rivojlantirishdagi ahamiyatini ochib berish hamda ularni rangtasvir darslariga singdirishning samarali metod va shakllarini aniqlashdan iborat. Maqolada Qoraqalpoq xalqining boy madaniy merosi, urf-odatlarini, san'at namunalari rangtasvir ta'limida o'quvchilarning badiiy mahoratini oshirish, ularning vatanparvarlik tuyg'ularini shakllantirishdagi roli ilmiy-pedagogik jihatdan asoslanadi. Amaliy tajribasining natijalari milliy qadriyatlarga asoslangan rangtasvir ta'limi o'quvchilarning ijodiy faolligini, motivatsiyasini va badiiy asarlarga bo'lgan qiziqishini sezilarli darajada oshirishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Rangtasvir ta'limi, Qoraqalpoq milliy qadriyatlari, madaniy meros, pedagogik tahlil, amaliy samaradorlik, estetik tarbiya, ijodiy tafakkur, gibrid ta'lim.

Аннотация. В данной статье анализируются научно-педагогические основы и практическая эффективность интеграции каракалпакских национальных ценностей в процесс обучения живописи. Цель исследования заключается в раскрытии значения национальных ценностей в развитии эстетического вкуса, культурного самосознания и творческого мышления молодого поколения, а также в определении эффективных методов и форм их внедрения в занятия по живописи. В статье с научно-педагогической точки зрения обосновывается роль богатого культурного наследия, традиций и образцов искусства каракалпакского народа в повышении художественного мастерства учащихся и формировании у них чувства патриотизма. Результаты практического экспериментального исследования показывают, что обучение живописи, основанное на национальных ценностях, значительно повышает творческую активность учащихся, их мотивацию и интерес к произведениям искусства.

Ключевые слова: художественное образование, каракалпакские национальные ценности, культурное наследие, педагогический анализ, практическая эффективность, эстетическое воспитание, творческое мышление, гибридное обучение.

Abstract. This article analyzes the scientific and pedagogical foundations and practical effectiveness of integrating Karakalpak national values into the process of teaching painting. The purpose of the study is to reveal the significance of national values in developing aesthetic taste, cultural identity, and creative thinking among the younger generation, as well as to identify effective methods and forms of incorporating them into painting lessons. The article scientifically and pedagogically substantiates the role of the rich cultural heritage, traditions, and artistic examples of the Karakalpak people in enhancing students' artistic skills and fostering their sense of patriotism. The results of the practical experimental study demonstrate that painting education based on national values significantly increases students' creative activity, motivation, and interest in works of art.

Keywords: painting education, Karakalpak national values, cultural heritage, pedagogical analysis, practical effectiveness, aesthetic education, creative thinking, hybrid learning.

Kirish. San'at ta'limi, xususan, rangtasvir ta'limi yosh avlodning estetik didini shakllantirish, ularning ijodiy salohiyatini ro'yobga chiqarish va dunyoqarashini kengaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Globalizatsiya jarayonlari sharoitida milliy

madaniy o'zlikni saqlash va uni kelajak avlodlarga yetkazish dolzarb vazifalardan biridir. Bu borada har bir xalqning o'ziga xos milliy qadriyatlari, urf-odatlari, san'at va hunarmandchilik namunalari ta'lim jarayoniga singdirilishi muhim ahamiyatga ega.

Qoraqalpoq xalqi o'zining boy va betakror madaniy merosi, asrlar davomida shakllangan milliy qadriyatlari, epik dostonlari, amaliy san'at namunalari (gilamchilik, kashtachilik, zargarlik) bilan ajralib turadi. Ushbu qadriyatlar nafaqat xalqning o'tmishini aks ettiradi, balki uning buguni va kelajagi uchun ham ma'naviy asos bo'lib xizmat qiladi. Rangtasvirni o'qitishda Qoraqalpoq milliy qadriyatlarini chuqur o'rganish va ularni ijodiy jarayonga tatbiq etish o'quvchilarda nafaqat badiiy mahoratni, balki milliy g'urur, vatanparvarlik va madaniy merosga hurmat tuyg'ularini ham shakllantiradi.

Mavzuning dolzarbligi. Hozirgi kunda rangtasvir ta'limida milliy qadriyatlarni integratsiyalashga qaratilgan ilmiy-pedagogik yondashuvlar va amaliy metodikalar yetarli darajada ishlab chiqilmagan. Mavjud o'quv dasturlari ko'pincha umumiy san'at nazariyasi va amaliyotiga asoslanib, mintaqaviy madaniy xususiyatlarni hisobga olmaydi. Shu bois, Qoraqalpoq milliy qadriyatlarining rangtasvir ta'limidagi o'rnini ilmiy-pedagogik jihatdan tahlil qilish va uning amaliy samaradorligini asoslash muhim ilmiy va amaliy ahamiyatga ega.

Tadqiqotning maqsadi. Rangtasvirni o'qitishda Qoraqalpoq milliy qadriyatlarini integratsiyalashning ilmiy-pedagogik asoslarini tahlil qilish va uning o'quvchilarning ijodiy rivojlanishidagi amaliy samaradorligini aniqlash.

Tadqiqot vazifalari:

1. Qoraqalpoq milliy qadriyatlarining rangtasvir san'atidagi aksini ilmiy-pedagogik jihatdan o'rganish.
2. Rangtasvir ta'limida milliy qadriyatlarni singdirishning samarali metod va shakllarini ishlab chiqish.
3. Milliy qadriyatlarga asoslangan rangtasvir ta'limining o'quvchilarning estetik didi, madaniy o'zligi va ijodiy tafakkuriga ta'sirini amaliy tajriba-sinov orqali baholash.
4. Olingan natijalar asosida rangtasvir ta'limi dasturlarini takomillashtiri

Tadqiqotning ilmiy yangiligi: Rangtasvir ta'limida Qoraqalpoq milliy qadriyatlarini integratsiyalashning kompleks ilmiy-pedagogik modeli taklif etiladi va uning amaliy samaradorligi eksperimental tarzda isbotlanadi.

Ushbu tadqiqotda sifat va miqdoriy yondashuvlarni o'z ichiga olgan aralash metodologiya qo'llanilgan.

Tadqiqot obyekti: Rangtasvirni o'qitish jarayoni.

Tadqiqot predmeti: Rangtasvirni o'qitishda Qoraqalpoq milliy qadriyatlarining o'rnini va ularni integratsiyalashning pedagogik imkoniyatlari.

Tadqiqot metodlari:

1. Nazariy metodlar: Mavzuga oid ilmiy-pedagogik, falsafiy, san'atshunoslik adabiyotlarini o'rganish va tahlil qilish; Qoraqalpoq xalqining madaniy merosi, san'ati va qadriyatlariga oid manbalarni qiyosiy tahlil qilish; umumlashtirish, tizimlashtirish.

2. Empirik metodlar:

* Pedagogik kuzatuv: Rangtasvir darslarida o'quvchilarning milliy qadriyatlarga bo'lgan munosabati, ijodiy faolligi va badiiy mahoratini kuzatish.

* So'rovnomalar va intervyular: San'at o'qituvchilari, rassomlar va o'quvchilar o'rtasida milliy qadriyatlarning rangtasvir ta'limidagi ahamiyati bo'yicha fikrlarini o'rganish.

* Pedagogik eksperiment: Qoraqalpoq milliy qadriyatlari integratsiyalangan rangtasvir darslari (eksperimental guruh) va an'anaviy darslar (nazorat guruhi) o'rtasidagi samaradorlikni qiyosiy baholash. Eksperimentda 20 nafar o'quvchi ishtirok etdi.

* Ijodiy ishlar tahlili: O'quvchilarning rangtasvir asarlarini milliy motivlar, ranglar uyg'unligi, kompozitsiya va g'oyaviy mazmun nuqtai nazaridan tahlil qilish.

* Ekspert baholash: Rassomlar va san'atshunos o'qituvchilar tomonidan o'quvchilarning ijodiy ishlarini baholash.

Tadqiqot bosqichlari:

• Birinchi bosqich (tayyorgarlik): Mavzuga oid adabiyotlarni o'rganish, tadqiqot muammosini aniqlash, gipoteza shakllantirish, metodologiyani ishlab chiqish.

• Ikkinchi bosqich (asosiy): Pedagogik eksperimentni o'tkazish, ma'lumotlarni yig'ish (kuzatuvlar, so'rovnomalar, intervyular, ijodiy ishlar tahlili), olingan ma'lumotlarni dastlabki qayta ishlash.

• Uchinchi bosqich (yakuniy): Yig'ilgan ma'lumotlarni tahlil qilish, natijalarni umumlashtirish, xulosalar chiqarish, tavsiyalar ishlab chiqish va maqola matnini tayyorlash.

Empirik metodlar:

• Pedagogik kuzatuv: Rangtasvir darslarida o'qituvchilarning milliy qadriyatlarni qo'llash darajasi, o'quvchilarning mavzularga bo'lgan munosabati va ijodiy faolligi kuzatildi.

• So'rovnomalar (anketalar): O'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasida milliy qadriyatlarni rangtasvir aks ettirishga bo'lgan ehtiyoj, mavjud muammolar va takliflar bo'yicha so'rovnomalar o'tkazildi.

• Ekspert baholash: Malakali rangtasvir ustozlari va san'atshunoslar tomonidan o'quvchilarning ijodiy ishlari baholandi.

• Pedagogik tajriba-sinov : Tadqiqot Jolibay Izentaev nomidagi Qoraqalpog'iston Respublikasi ixtisoslashtirilgan san'at maktab internatida 8-sinf o'quvchilari ishtirokida o'tkazildi.

• Tanlanma: 20 nafar o'quvchi tanlab olindi va ikki guruhga ajratildi:

* **Nazorat guruhi (NG - 10 nafar):** An'anaviy rangtasvir o'qitish metodikasi asosida darslar olib borildi.

* **Tajriba guruhi (TG - 10 nafar):** Biz ishlab chiqqan, qoraqalpoq milliy qadriyatlarini integratsiya qiluvchi innovatsion metodik tizim asosida darslar olib borildi.

- Eksperiment davomiyligi: 1 o'quv choragi (taxminan 10-12 ta rangtasvir darsi).
- Baholash indikatorlari: O'quvchilarning ijodiy ishlari 5 ta mezon bo'yicha 10 ballik tizimda baholandi:

1. **Qoraqalpoq milliy ruhini aks ettirish (M1):** Asarda milliy mavzular, an'analar, simvollarning qay darajada ifodalanganligi.

2. **Koloristik mahorat (M2):** Ranglar uyg'unligi, milliy ranglar palitrasidan foydalanish mahorati.

3. **Kompozitsion dadillik (M3):** Milliy naqshlar, shakllarning kompozitsiyaga integratsiyasi, original yechimlar.

4. **Texnik ijro mahorati (M4):** Bo'yoq bilan ishlash, texnik usullarni qo'llash.

5. **Ijodiy mustaqillik va g'oyaviy chuqurlik (M5):** Pedagog yordamisiz shaxsiy g'oyani rivojlantirish va uni badiiy ifodalash.

4. **Statistik tahlil:** Olingan miqdoriy ma'lumotlar statistik dasturlar (masalan, SPSS) yordamida qayta ishlanib, o'rtacha ballar, standart og'ish, T-testi kabi usullar orqali guruhlar o'rtasidagi farqlarning statistik ahamiyati aniqlandi. Natijalar jadvallar va diagrammalar shaklida vizuallashtirildi.

O'tkazilgan tadqiqotlar va pedagogik eksperiment natijalari rangtasvirni o'qitishda qoraqalpoq milliy qadriyatlarini integratsiya qilishning yuksak badiiy-didaktik salohiyatini ilmiy-pedagogik va amaliy samaradorligini nazariy, ham amaliy jihatdan tasdiqladi.

1. **Qoraqalpoq milliy qadriyatlarining rangtasvir san'atidagi aks etishi:**

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, Qoraqalpoq xalqining boy madaniy merosi rangtasvir uchun cheksiz ilhom manbai bo'la oladi. Bularga quyidagilar kiradi:

- **Epik dostonlar va afsonalar:** "Alpomish", "Qirq Qiz" kabi dostonlardagi qahramonlik, vatanparvarlik, sadoqat g'oyalari rangtasvirda syujetli kompozitsiyalar yaratish uchun asos bo'ladi.

- **Amaliy san'at namunalari:** Gilamchilik, kashtachilik, zargarlik, yog'och o'ymakorligi kabi sohalardagi o'ziga xos naqshlar, ranglar uyg'unligi va simbolik ma'nolar rangtasvirda dekorativ kompozitsiyalar, abstrakt asarlar yaratishda qo'llanilishi mumkin. Masalan, "qo'shqo'shqar" (qo'chqor shoxi), "g'oz moyin" (g'oz bo'yni) kabi naqshlar.

- **Urf-odatlar va marosimlar:** To'y, bayram marosimlari, milliy o'yinlar, kundalik hayot lavhalarini rangtasvirda janrli kompozitsiyalar yaratish uchun boy materialdir.

- **Tabiatga hurmat:** Qoraqalpoq cho'llari, Amudaryo bo'ylari, flora va faunasi peyzaj rangtasvirida o'ziga xos kolorit va kayfiyatni aks ettirishga yordam beradi.

2. Rangtasvir ta'limida milliy qadriyatlarni singdirishning samarali metod va shakllari:

Tadqiqot natijasida quyidagi metod va shakllar samarali deb topildi: Mavzuli rangtasvir darslari: Qoraqalpoq dostonlari, afsonalari, tarixiy voqealari asosida syujetli rasmlar chizish. Dekorativ rangtasvir: Milliy naqshlar, ornamentlar va ranglar uyg'unligidan foydalangan holda dekorativ kompozitsiyalar yaratish. Milliy liboslar va buyumlar tasviri: Qoraqalpoq milliy liboslari, uy-ro'zg'or buyumlarini natyurmort va portret janrlarida tasvirlash. Muzey va ko'rgazmalarga sayohatlar: Qoraqalpoq davlat san'at muzeyi I.V. Savitskiy nomidagi madaniyat maskanlariga tashrif buyurib, milliy san'at namunalari bilan bevosita tanishish. Usta-shogird an'anasi: Milliy rassomlar va hunarmandlar bilan uchrashuvlar tashkil etish, ularning tajribalarini o'rganish. Raqamli texnologiyalardan foydalanish: Milliy naqshlarni raqamli dasturlarda tahlil qilish, ulardan yangi kompozitsiyalar yaratish, Qoraqalpoq san'atiga oid raqamli resurslarni o'rganish.

3. Amaliy samaradorlik:

Pedagogik eksperiment natijalari shuni ko'rsatdiki, eksperimental guruh (milliy qadriyatlar integratsiyalangan ta'lim) nazorat guruhiga (an'anaviy ta'lim) nisbatan quyidagi ko'rsatkichlar bo'yicha sezilarli ustunlikka ega bo'ldi: Ijodiy faollik va motivatsiya: Eksperimental guruh o'quvchilarining darslarga bo'lgan qiziqishi, ijodiy g'oyalar ilgari surish va mustaqil ishlashga intilishi 25-30% ga oshdi. Badiiy mahorat: Ranglar uyg'unligi, kompozitsiya qurish, shakl va hajm tasvirlash kabi texnik ko'nikmalar 15-20% ga yaxshilandi. Ayniqsa, milliy naqshlar bilan ishlashda aniqlik va estetik did rivojlandi. Madaniy o'zlikni anglash: O'quvchilarning Qoraqalpoq madaniyati, tarixi va qadriyatlariga bo'lgan bilimlari va hurmati sezilarli darajada oshdi (30-35%). Ular o'z ijodiy ishlarida milliy ruhni aks ettirishga intilishdi. Estetik did: Milliy san'at namunalari bilan tanishish orqali o'quvchilarning estetik didi va badiiy asarlarni tahlil qilish qobiliyati rivojlandi.

1.Qoraqalpoq Milliy Qadriyatlarining Rangtasvir Tahlilidagi Rang va Shakllar Timsolida Izlanishi: Qoraqalpoq Etnografik Rang Palitrasi: Ko'pgina tadqiqotlarda Qoraqalpoq milliy liboslari, naqshlari va bezak buyumlarining rang tizimi atroflicha o'rganilgan. Biroq, bu ranglarning (masalan, ko'kning turli tuslari - osmon, suv, ozodlik ramzi; qizilning turli ohanglari - hayotiy kuch, qat'iyat, sevgi; yashilning ko'p xilligi - tabiat, unumdorlik, tabarruk yer ramzi) rangtasvir darslarida psixologik va emotsional ta'sir vositasi sifatida qanday qo'llanilishini tadqiq qilish zarur. Masalan, "Rang haqida tushuncha" mavzusida Qoraqalpoq milliy gilamlaridagi ranglarning ramziy ma'nolari asosida kompozitsiya yaratish mashqlari. Geometrik va Figurali Naqshlarning Tarkibiy Tahlili: Qoraqalpoq xalq amaliy san'atida qo'llaniladigan geometrik (doira, kvadrat, uchburchak, ko'pburchaklar) va figurativ (hayvonlar, qushlar, odamlar tasviri) naqshlarning kompozitsion tuzilmasi, ularning muvozanati, ritmi va proporsiyalari rangtasvirda shakl, kompozitsiya va ritm qonunlarini o'rgatishda yangicha yondashuvlarni

taklif etadi. Masalan, "Rangtasvirda ritm va muvozanat" darsida Qoraqolpoq qo'1 san'ati namunalari (zabun, chiyipoy va hokazo) asosida ijodiy kompozitsiyalar yaratish. "Ovro'yi" va boshqa Kosmogonik Timsoli: Qoraqolpoq xalqining olam, borliq haqidagi tasavvurlari, kosmogonik qarashlari rangtasvirda mavhum va ramziy obrazlar yaratishda ilhom manbai bo'lishi mumkin. Masalan, "Kosmik mavzu" mavzusida Qoraqolpoq mifologiyasidagi "Ovro'yi" (koinotning markazi) yoki boshqa osmon jismlari tasvirlari asosida ijodiy asarlar yaratish.

2. Pedagogik Texnologiyalar va Metodikalarda Yangi Yondashuvlar: "Rang va Qadriyat" Interfaol Laboratoriya Mashg'ulotlari: Studentlarning o'zlari Qoraqolpoq milliy qo'1 san'ati namunalari (gilamlar, zardozlik buyumlari, kulolchilik) asosida ranglar kombinatsiyasi, ularning ramziy ma'nolari va uslubiy xususiyatlarini o'rganishlari uchun maxsus interfaol laboratoriya mashg'ulotlari tashkil etish. Bunda studentlar nafaqat o'rganadi, balki o'z ijodiy loyihalarida ushbu qadriyatlarni uyg'otadi. "Tarixiy-Madaniy Atlas Yaratish" Loyihasi: Rangtasvir o'qitish jarayonida studentlarning Qoraqolpoq milliy san'ati va ranglariga bag'ishlangan birgalikdagi "Madaniy Atlas" yaratish loyihasi. Bunda har bir student muayyan bir mavzu (masalan, "Qoraqolpoq liboslarining rang tizimi", "Qoraqolpoq me'morchiligidagi ranglar", "Mavsumiy ranglar Qoraqalpog'iston tabiatida") bo'yicha tadqiqot olib boradi va o'z natijalarini rangtasvir ishlanmalari bilan ifodalaydi. RaCMetodi (Rang-Aqliy-Simbvolik-Metodi): Qoraqolpoq milliy ranglarining ma'naviy va psixologik ta'sirini o'rganish uchun maxsus metodika ishlab chiqish. Bu metodika ranglarni o'rganish, ularning milliy va kosmik ma'nolari bilan bog'lash hamda shu asosda ijodiy asar yaratish jarayonini o'z ichiga oladi. Masalan, "Mening Qoraqalpog'istonim ranglarda" mavzusidagi ijodiy topshiriq.

3. Amaliy Samaradorlik va Ijodiy Tarmoyil: "Milliy Ranglar va Zamonaviy Rangtasvir" Ko'rgazmalari: Studentlarning Qoraqolpoq milliy qadriyatlari asosida yaratgan rangtasvir asarlaridan iborat ko'rgazmalar tashkil etish. Bu nafaqat studentlarning ijodiy mahoratini namoyon etadi, balki milliy qadriyatlarning zamonaviy san'atdagi o'rni haqida ham fikr bildiradi. "Rangtasvir va Madaniy Merosni O'rgatish" Bo'yicha O'quv-Metodik Qo'llanmalar: Ushbu mavzuni tadqiq qilish natijalari asosida, rangtasvir o'qituvchilari uchun Qoraqolpoq milliy qadriyatlaridan foydalanish bo'yicha ilmiy-amaliy qo'llanmalar, ishchi dasturlar, metodik tavsiyalar yaratish. Madaniy Turizm va San'at Turlarini Boyitish: Milliy qadriyatlarni rangtasvir orqali targ'ib qilish, Qoraqalpog'istonning madaniy turizm salohiyatini oshirishga hissa qo'shish. Masalan, milliy naqshlar va ranglar asosida yaratilgan rangtasvir asarlarining ko'rgazmalari o'tkazish. Qoraqolpoq milliy liboslarida ko'k rangning 30 ga yaqin tusda ishlatilishi: Tadqiqotchilar (masalan, X.Shodiyeva, M.Kurbaniyazova) Qoraqolpoq ayollari kiygan "kamzul" va "kepenk" kabi kiyimlarida moviy rangning turli gamma-turlari qo'llanilishini ta'kidlaydi. Bu ranglar ko'pincha osmon, suv va tabiat bilan bog'liq. Rangtasvirda bu tuslarni ishlatish orqali havoning yengilligi, tabiatning go'zalligi yoki ruhiy holatlarni

ifodalash mumkin. Zardoqlik buyumlaridagi "qo'lcha" va "g'o'zak" naqshlarining kosmik ramziyligi: Ushbu naqshlar qoraqolpoq xalqining tabiat kuchlariga, hosildorlikka va hayot davomiyligiga bo'lgan e'tiqodlarini aks ettiradi. Rangtasvirda ularni qo'llash orqali kompozitsiyaga chuqur ma'no yuklash mumkin. "Chiyipoy" (chiy mato) ustidagi naqshlarning ornamentologik tahlili: Bu naqshlar, asosan, geometrik shakllardan iborat bo'lib, ularning takrorlanishi va simmetriyasi Qoraqolpoq xalqining tartib, barqarorlik va dunyoqarashini aks ettiradi. Rangtasvirda bu ritmik va geometrik elementlarni qo'llash orqali vizual ijrochanlikni oshirish mumkin.

Olingan natijalar shuni tasdiqlaydiki, rangtasvir ta'limida milliy qadriyatlarni integratsiyalash nafaqat o'quvchilarning badiiy-estetik rivojlanishiga, balki ularning shaxsiy va madaniy o'zliklarini shakllantirishga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bu yondashuv o'quvchilarga o'z madaniyatining chuqur ildizlarini anglashga, uni qadrlashga va kelajak avlodlarga yetkazishga undaydi. Shuningdek, milliy motivlar va syujetlar yosh rassomlarga o'ziga xos ijodiy uslubni shakllantirishda yordam beradi, ularning asarlariga o'ziga xoslik va chuqur ma'no bag'ishlaydi. Raqamli texnologiyalarning integratsiyasi esa milliy qadriyatlarni zamonaviy kontekstda qayta talqin qilish va ularni kengroq auditoriyaga yetkazish imkoniyatini yaratadi.

Xulosa. Rangtasvirni o'qitishda Qoraqolpoq milliy qadriyatlarini integratsiyalash yosh avlodni har tomonlama barkamol shaxs sifatida tarbiyalashda muhim pedagogik vosita hisoblanadi. Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, milliy qadriyatlarga asoslangan rangtasvir ta'limi o'quvchilarda estetik didni, ijodiy tafakkurni, badiiy mahoratni rivojlantirish bilan birga, ularning madaniy o'zlikni anglashini, vatanparvarlik tuyg'ularini va milliy merosga hurmatini oshiradi.

Tavsiyalar:

1. Rangtasvir ta'limi bo'yicha o'quv dasturlari va metodik qo'llanmalarga Qoraqolpoq milliy qadriyatlari, san'ati va madaniyatiga oid maxsus bo'limlar va mavzularni kiritish.
2. San'at o'qituvchilari uchun milliy qadriyatlarni rangtasvir darslariga samarali integratsiyalash bo'yicha malaka oshirish kurslari va seminarlarini tashkil etish.
3. O'quv muassasalarida Qoraqolpoq milliy san'atiga bag'ishlangan doimiy ko'rgazmalar, ijodiy tanlovlar va usta-shogird uchrashuvlarini muntazam o'tkazish.
4. Raqamli texnologiyalar yordamida Qoraqolpoq milliy san'ati va qadriyatlariga oid interaktiv o'quv materiallari, virtual muzeylar va onlayn resurslarni yaratish va ularni ta'lim jarayoniga tatbiq etish.

Kelajakdagi tadqiqot yo'nalishlari:

Ushbu tadqiqot natijalari asosida Qoraqolpoq milliy qadriyatlarini san'at ta'limining boshqa yo'nalishlariga (haykaltaroshlik, grafika, amaliy san'at) integratsiyalashning pedagogik imkoniyatlarini o'rganish, shuningdek, milliy qadriyatlarning o'quvchilarning

psixologik rivojlanishiga ta'sirini chuqurroq tahlil qilish bo'yicha tadqiqotlar o'tkazish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abdirasilov S., Tolipov N. Rangtasvir. – T.: O'zbekiston, 2005.
2. Azimov S. Tasviriy san'at metodikasi. – T.: Aloqachi, 2008.
3. Boymetov B., Abdirasilov S. Chizmachilik va rangtasvir. – T.: G'afur G'ulom, 2004.
4. Hasanov R. Maktabda tasviriy san'atni o'qitish metodikasi. – T.: Fan, 2004.
5. Oydinov N. Tasviriy san'at tarixidan qisqa chizgilar. – T.: O'qituvchi, 1994.
6. Itten I. Iskusstvo sveta (The Art of Color). – M.: Izd. Dmitriy Aronov, 2010.
7. Molev N.M. Osnovi jivopisi. – M.: Iskusstvo, 1984.
8. Nemenskiy B.M. Pedagogika iskusstva. – M.: Prosveteniye, 2007.
9. Rostovsev N.N. Metodika prepodavaniya izobrazitel'nogo iskusstva v shkole. – M.: Prosveteniye, 2000.
10. Tolipov N. "Akademik rangtasvir va zamonaviy yondashuvlar". // Uzluksiz ta'lim ilmiy-metodik jurnali. – T., 2022.
11. Ziyonet.uz – O'zbekiston ta'lim portali.
12. Art-education.ru – Rossiya Badiiy akademiyasi va San'at ta'limi instituti portali.
13. Lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi.

